

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 października 2014 roku

Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie Wydział II Cywilny

w składzie :

Przewodniczący : SSO Katarzyna Jakubowska – Pogorzelska

Protokolant: Paulina Goździk

po rozpoznaniu w dniu 10 października 2014 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa Syndyka masy upadłości Spółki (...) S.A. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą W.

przeciwko Ł. B.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego Ł. B. na rzecz powoda Syndyka masy upadłości Spółki (...) S.A. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą W. kwotę 112.061,10zł (sto dwanaście tysięcy sześćdziesiąt jeden złotych 10/100) z odsetkami ustawowymi od kwoty 100.000 zł od dnia 1 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty oraz od kwoty 12.061,10 zł od dnia 12 marca 2012 roku do dnia zapłaty
2. oddala powództwo w pozostałym zakresie
3. zasądza od powoda Syndyka masy upadłości Spółki (...) S.A. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą W. na rzecz pozwanego Ł. B. kwotę 4.041,52zł (cztery tysiące czterdzieści jeden złotych 52/100) tytułem zwrotu kosztów procesu
4. nakazuje ściągnąć z kwoty zasądzonej w punkcie 1 wyroku od powoda Syndyka masy upadłości Spółki (...) S.A. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie kwotę 20.131 zł (dwadzieścia tysięcy sto trzydzieści jeden złotych) tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej
5. zasądza od pozwanego Ł. B. na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Okręgowego Warszawa –Praga w Warszawie kwotę 5.678 zł (pięć tysięcy sześćset siedemdziesiąt osiem złotych) tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej

UZASADNIENIE

Powód (...) S. A. z siedzibą w W. wniósł o orzeczenie nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym, aby pozwany Ł. B. zapłacił mu kwotę 403 989 zł tytułem należności głównej wynikającej z umowy pożyczki zawartej 31 grudnia 2009 r. wraz z odsetkami za zwłokę od 1 stycznia 2012 r. do dnia zapłaty, kwotę 112 202,22 zł tytułem należności głównej wynikającej z umowy pożyczki zawartej w dniu 9 marca 2010 r. wraz z odsetkami za zwłokę od 1 stycznia 2012 r. do dnia zapłaty, a także o zasądzenie kosztów procesu oraz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. /pozew, k. 2-6 akt/.

W dniu 3 kwietnia 2012 r. Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie w sprawie II Nc 43/12 wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym i orzekł zgodnie z żądaniem pozwu /nakaz zapłaty, k. 59 akt/.

W dniu 18 grudnia 2013 r. (data nadania) **pozwany Ł. B.** złożył sprzeciw od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym i wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych /sprzeciw, k. 167-168 akt/.

Postanowieniem z dnia 22 lutego 2014 r. tut. Sąd na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c. zawiesił postępowanie w sprawie z uwagi na ogłoszenie upadłości powoda i na podstawie art. 181 §1 1 pkt 5 k.p.c. podjął postępowanie z udziałem **Syndyka Masy Upadłości (...)S. A. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w W.** /k. 180 akt/.

W toku postępowania strona powodowa precyzując żądanie pozwu wносиła o zasądzenie od pozwanego kwoty 404 202,40 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od 1 stycznia 2012 r. do dnia zapłaty oraz kwoty 112.061,10 zł wraz z odsetkami ustawowymi od 1 stycznia 2012 r. do dnia zapłaty. Na dochodzoną kwotę składały się 404.202,40 zł z tytułu kwoty pożyczki, kwota 112.061,10 zł z tytułu skapitalizowanych na dzień 31.12.2011r. odsetek umownych za udzielenie pożyczek /pismo procesowe powoda, k. 239-240 akt/.

W piśmie procesowym z dnia 22 listopada 2013 r. (data nadania) pozwany podtrzymując swoje stanowisko procesowe, podniósł zarzut sprzeczności żądania z zasadami współzycia społecznego oraz zgłosił zarzut potrącenia wierzytelności przysługującej spółce (...) s.c. w stosunku do masy upadłości w wysokości 744 032,80 zł /k. pismo procesowe, k. 273-274 akt/.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 31 grudnia 2009 r. w W. J. B. działający w imieniu (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. jako Prezes Zarządu zawarł ze swoim synem Ł. B. umowę pożyczki, na podstawie której pozwany miał pożyczyć od spółki kwotę 356 000 zł. Zgodnie z treścią § 1 tej umowy pozwany oświadczył, że otrzymał wskazaną wyżej kwotę pożyczki. Do wydania pieniędzy jednak nigdy nie doszło, albowiem strony umowy z góry ustaliły, iż rzekoma pożyczka miała na celu pokryć niedobory finansowe spółki, jakie powstały w okresie sprawowania funkcji Prezesa Zarządu przez J. B., który pobierał zaliczki na własne potrzeby ze środków spółki i nie rozliczył się z nich.

dowód: umowa pożyczki z dnia 31 grudnia 2009 r., k. 305-306 akt; zeznania świadka W. P. (1), k. 318-319 akt; zeznania świadka A. I., k. 340-342; zeznania świadka A. G., k. 343-345 akt; zeznania pozwanego, k. 563-564 akt

W dniu 9 marca 2010 r. w W. została zawarta umowa pożyczki pomiędzy (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. a Ł. B., na mocy której spółka udzieliła pozwanemu pożyczki pieniężnej w kwocie 100 000 zł. Kwota została pozwanemu wypłacona, a pozwany pokwitował jej odbiór. Strony ustaliły oprocentowanie w oparciu o wskaźnik WIBOR 3 miesięczny (3M) plus marża w wysokości 2,5 p.p. w skali roku. Wysokość oprocentowania w dniu podpisania umowy wynosiła 6,65 %. W tym samym dniu strony zawarły dwa aneksy do umowy pożyczki. Na podstawie kolejnych aneksów termin spłaty pożyczki został zmieniony na 31 grudnia 2011 r. Suma odsetek umownych z tytułu udzielonej pożyczki na dzień 31.12.2011r. wynosi 12.061,10 zł

dowód: umowa pożyczki z dnia 9 marca 2010 r., k. 300-301 akt; aneks nr (...) do umowy pożyczki z dnia 9 marca 2010 r., k. 304 akt; aneks nr (...) do umowy pożyczki z dnia 9 marca 2010 r., k. 302 akt; dokument kasowy, k. 311 akt; zeznania pozwanego, k. 563-564 akt , bezsporne k 239 i k 274/

Obecnie przed Sądem Rejonowym dla Warszawy Pragi - Północ w W. IX Wydziałem Gospodarczym ds. upadłościowych i naprawczych toczy się postępowanie upadłościowe w stosunku do spółki (...) S.A. z siedzibą w W.. Postanowieniem z dnia 8 maja 2012 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy P. w W. IX Wydział Gospodarczy zmienił postanowienie na ogłoszenie upadłości (...) S.A. w W. obejmującej likwidację majątku upadłego. W dniu 20 kwietnia 2014 r. Ł. B. i S. G. działający w formie spółki cywilnej pod nazwą (...) s.c. zgłosili wierzytelność w łącznej kwocie 744 032,80 zł przysługującą spółce cywilnej wobec upadłej spółki z tytułu wykonanych prac budowlanych.

dowód: postanowienie z dnia 31 stycznia 2012 r. IX GU 107/11, k. 57 akt; postanowienie z dnia 8 maja 2012 r., IX GU 2/12, k. 118 akt; lista wierzytelności, k. 476 akt; zgłoszenie wierzytelności, k. 357-364 akt

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów prywatnych, których autentyczność i moc dowodowa nie była kwestionowana przez żadną ze stron, zaś Sąd nie znalazł podstaw by czynić to z urzędu.

Jako wiarygodne należało uznać też zeznania świadków: W. P. (2) (pracownika spółki(...) S.A. w W.), M. I. (księgowej) oraz S. G. (byłego wspólnika pozwanego w firmie (...) s.c.), którzy zgodnie zeznali, że pozwany nie zaciągnął u powoda pożyczki w kwocie 356 000 zł, kwota ta nie została wydana pozwanemu a zawarta umowa miała charakter pozorny i miała na celu zbilansowanie zaliczek pobranych i nierozliczonych ze spółką przez Prezesa J. B.. Co więcej, świadek S. G., będący wspólnikiem pozwanego w spółce (...) s.c. zeznał, że także jemu J. B. proponował zawarcie pozornej umowy pożyczki jednak nie wyraził on na to zgody. Zeznania świadków były logiczne, wzajemnie się uzupełniały oraz korespondowały z zeznaniami pozwanego Ł. B., który twierdził, że umowa pożyczki z 31 grudnia 2009 r. była umową fikcyjną natomiast potwierdził, iż rzeczywiście zaciągnął w spółce pożyczkę na kwotę 100 000 zł na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych.

Wobec cofnięcia przez pełnomocnika pozwanego wniosku o przesłuchanie J. H. w charakterze świadka, Sąd pominął ten dowód.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie jedynie w części.

Powód opierał swoje roszczenie na zawartych z pozwanym w dniach 31 grudnia 2009 r. oraz 9 marca 2010 r. na piśmie umowach pożyczek pieniężnych.

Umowa pożyczki jest umową nazwaną, uregulowaną w art. 720 k.c.. Zgodnie z tym przepisem przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Przeprowadzone dowody z przesłuchania świadków i przesłuchania pozwanego wskazują w sposób jednoznaczny, że strony podpisując w dniu 31 grudnia 2009 r. dokument zatytułowany „Umowa pożyczki” nie miały w istocie zamiaru zawarcia umowy pożyczki, zakładającej przekazanie pozwanemu określonej kwoty pieniędzy z jednoczesnym zobowiązaniem do jej zwrotu po upływie oznaczonego terminu. Ani przy podpisaniu umowy ani też w terminie późniejszym nie została przekazana pozwanemu kwota 356.000 zł. Należało zatem uznać, że „Umowa pożyczki” datowana na 31 grudnia 2009 r. była czynnością pozorną w rozumieniu art. 83 § 1 k.c., co powoduje jej nieważność. Zgodnie z powyższym przepisem nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Jeżeli oświadczenie takie zostało złożone dla ukrycia innej czynności prawnej, ważność oświadczenia ocenia się według właściwości tej czynności. Umowę stron można było rozważać w kategoriach ewentualnego przejęcia długu J. B. wobec spółki przez pozwanego Ł. B. jednak zgodnie z art. 519 k.c. w każdym przypadku instytucja ta zakłada udział trzech podmiotów oraz zawarcie umowy na piśmie pod rygorem nieważności (vide art. 522 k.c.). Nie można zatem przyjąć, że umowa pożyczki z 31 grudnia 2009 r. w istocie stanowiła umowę przejęcia długu. W konsekwencji wobec pozorności tej umowy, roszczenie powoda oparte na nieważnej umowie pożyczki musiało zostać oddalone.

Bezsporne było natomiast, iż strony zawarły umowę pożyczki w dniu 9 marca 2010 r. na kwotę 100 000 zł. Pozwany potwierdził, że powyższą kwotę otrzymał. Odnośnie wysokości oprocentowania tej pożyczki, wskazać należy, że nie była ona kwestionowana. Zarówno powód, jak i pozwany zgodnie wyjaśnili, że pożyczka została oprocentowana według zmiennej stopy procentowej a łączna kwota odsetek na dzień 31.12.2011r. wynosi 12.061,10 zł (vide art. 359 k.c.). Z uwagi na brak spłaty pożyczki w wyznaczonym terminie, powodowi należały się także dalsze odsetki za opóźnienie na podstawie art. 481 k.c.. Z uwagi na to, że ich wysokość nie została przez strony ustalona w umowie, zgodnie z art. 481 k.c., powodowi należały się odsetki ustawowe od kwoty głównej za okres od dnia 1 stycznia 2012 r. (1 dzień po dacie wymagalności roszczenia o zwrot pożyczki), zaś od skapitalizowanej kwoty odsetek umownych (12 061,10 zł) dopiero od dnia 12 marca 2012 r. jako daty wytoczenia powództwa do dnia zapłaty. Artykuł 482 k.c., który mówi o

dacie od której możliwe jest żądanie dalszych odsetek za opóźnienie od zaległych odsetek stanowi normę bezwzględnie obowiązującą i nie przewiduje różnicowania odsetek ze względu na tytuł prawny ich naliczenia (postanowienie SN z 5.10.1994r. III CZP 128/94). W konsekwencji pojęcie „zaległe odsetki” w rozumieniu art. 482 § 1 k.c. obejmuje zarówno odsetki kapitałowe, jak i odsetki za opóźnienie (wyrok SN z 1.10.1998r. I CKN 782/97 OSNC 1999 nr 4, wyrok SN z 13.10.2005r. IV CK 162/05 Lex 186899).

Sąd nie uwzględnił zgłoszonego przez pozwanego zarzutu potrącenia wierzytelności w wysokości 744 032,80 zł przysługującej (...) s.c. wobec (...) S.A w upadłości likwidacyjnej w W., bowiem jest on nieskuteczny w świetle art. 89 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze (tekst jedn. Dz. U. z 2012 r., poz. 1112), dalej jako u.p.u.in.. Zgodnie z tym przepisem w czasie trwania postępowania aż do jego umorzenia lub zakończenia albo zmiany postanowienia o ogłoszeniu upadłości z możliwością zawarcia układu na postanowienie o ogłoszeniu upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego, potrącenie wzajemnych wierzytelności między upadłym i wierzycielem nie jest dopuszczalne, jeżeli wierzyciel stał się dłużnikiem upadłego po ogłoszeniu upadłości, bądź będąc dłużnikiem upadłego, stał się po ogłoszeniu upadłości jego wierzycielem przez nabycie wierzytelności w drodze przelewu lub indosu wierzytelności powstałej przed ogłoszeniem upadłości (ust. 1). Wierzyciel, który chce skorzystać z potrącenia, składa o tym oświadczenie **nie później niż przy zgłoszeniu wierzytelności** (ust. 3). Wierzyciel może podnieść zarzut potrącenia także w procesie o zapłatę wytoczonym przeciwko niemu przez syndyka, o ile jednak przed zgłoszeniem swej wierzytelności w postępowaniu upadłościowym złożył oświadczenie o potrąceniu albo jeszcze w ogóle nie zgłosił swej wierzytelności w postępowaniu upadłościowym (por. Andrzej Jakubecki, Komentarz do art. 96 ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze, Lex). Tymczasem pozwany zgłosił wierzytelność do masy upadłości w dniu 20 kwietnia 2012 r. / vide zgłoszenie wierzytelności, k. 354-364 akt/, natomiast zarzut potrącenia zgłosił w niniejszej sprawie dopiero 22 listopada 2013 r. / vide k. 273 akt/. Ponadto wskazać należy, że pozwany nie może skutecznie zgłosić w niniejszym procesie do potrącenia wierzytelności, która przysługuje względem powoda spółce cywilnej, którą pozwany tworzy wraz z drugim współnikiem S. G.. Artykuł 864 k.c. statuujący zasadę solidarnej odpowiedzialności współników za zobowiązania spółki stanowi tylko o solidarności biernej współników spółki cywilnej, współwłaścicieli "łącznych" majątku wspólnego. Przynależna im wierzytelność nosi więc charakter świadczenia "do niepodzielnej ręki" (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 27.06.2013r. I ACa 652/13 LEX nr 1363000).

W ocenie Sądu niesłuszny był także zarzut naruszenia zasad współzycia społecznego przez powoda, bowiem jego zachowanie nie nosi cechy niezgodności z prawem. Powód ma prawo domagać się zapłaty od dłużnika wymagalnego długu celem zasilenia masy upadłości i zaspokojenia jej wierzycieli, do których niewątpliwie należy także (...) s.c. Odstąpienie od dochodzenia tych roszczeń powodowałoby niewątpliwie pokrzywdzenie wierzycieli. Przy braku skutecznego potrącenia wzajemnych wierzytelności w ramach postępowania upadłościowego nie istnieje inna droga rozliczenia aniżeli uzyskanie przez powoda tytułu, na podstawie którego będzie mógł egzekwować roszczenia przynależne masie upadłości.

W ocenie Sądu nie było także podstaw do rozłożenia zasądzonej kwoty na raty. Zgodnie z art. 320 k.p.c. w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie, a w sprawach o wydanie nieruchomości lub o opróżnienie pomieszczenia - wyznaczyć odpowiedni termin do spełnienia tego świadczenia. Po pierwsze pozwany nie wykazał ażeby po jego stronie zachodziły szczególnie uzasadnione przyczyny w rozumieniu powołanego przepisu, po drugie uwzględnienie jego wniosku naruszałoby interes powoda oraz wierzycieli, którzy zgłosili swoje roszczenia do masy upadłości a ze względu na sytuację finansową spółki całkowite zaspokojenie ich roszczeń nie jest możliwe. Tym samym rozłożenie należności na raty powodowałoby dodatkowe uszczuplenie majątku podlegającego podziałowi.

Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanego zwrot kosztów procesu stosując zasadę stosunkowego rozdzielenia kosztów w oparciu o przepis art. 100 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 461), co znalazło swój wyraz w pkt. 3 sentencji wyroku. Suma kosztów poniesionych przez pozwanego wynosi 7.217 zł z czego należy mu się 78% co stanowi kwotę 5.629 zł. Suma kosztów poniesionych przez powoda wynosi 7.200 zł z czego należy mu się 22% czyli 1.587,74 zł.

Różnica między należnymi kosztami wynosi więc 4 041,52 zł (5.629 zł- 1.587,74 zł) i podlega zasądzeniu od powoda na rzecz pozwanego.

W oparciu o art. 113 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz. U. z 2014 r., poz. 1025) Sąd orzekł jak w pkt 4 i 5 sentencji wyroku. Na wskazane w tym punkcie kwoty składają się nieuiszczona opłata sądowa, którą należy ściągnąć od powoda w 78%, czyli 20 131 zł, zaś od pozwanego w 22%, czyli 5 678 zł.